עא: כל הזבחים פרק שמיני זבחים

ובטריפה. גבמ' [דף עד:] דייק הא׳ טריפה היכי דמי אי ידע לה ליחוש ולשקלה ומפרש רבי ירמיה כגון שנתערבה בוולד טריפה ורבי אלעזר היא ורבי יוחנן אמר מפרש כגון דאתערבה נקוכת הקרן בדרוסת הזאב ורבי לקיש מפרש כגון דאתערבה נפולה והקשה ה״ר אפרים כיון דלא ידעינה כה) מה מועלת כאן רעייה דלמילקה ג״ר משום ספק טריפה ולעובדי כוכבים ולכלבים אי איפשר דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ומחיים נמי לא איפשר להיות דספולי המוקדשים אסורים בגיזה ועבודה מיהו למ״ד דאתערב בדרוסה יש לה בדיקה לאחר שחיטה אם האדימה כו) בשר כנגד בני מעיים או כנגד הסימנים לאפי׳ ולאי דרוסה יש לה בדיקה ולמ״ד דאתערב בנפולה נפולה יש לה בדיקה אבל למ״ד בוולד טריפה קשה ושמא קסבר פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כאיכא דאמרי בפרק שני דבכורות (דף טו:) אי נמי כדאמרינן כו) (בפסחים דף כט.) אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים הני מילי היכא דלא חזו אלא לכלבים כגון קדשים שנמתו או שנטרפו אבל הני אסורים מחמת טריפות חולין שנתערבו בהן אבל קדשים גופייהו אם היה מכירן לחזו לדידיה שרי להאכילן לעובדי כוכבים ולכלבים ומיתבלא בהני פירכא אחריתי שהיה מקשה ה״ר אפרים בבכורות פ׳ כל פסולי המוקדשין (דף לב:) בכור ממיר ר״ע אפי׳ לעובד כוכבים ולקמן בפ׳ עבוד יום (דף קג:) אמר ר״ע מדבריהם למדנו שהמפשיט את הבכור ומגלח טריפה שיאותו הכהנים בעורו ומשמע דווקא בעורו אבל בבשרו לא דאסור להאכילו לכלבים ולעובדי כוכבים ולפי מה שפירשתי ניחא דמידי דלא חזי לישראל אסור להאכילו לכלב ולעובדי כוכבים אבל מידי דחזי לישראל כיון שנפדו שרי ליתן לכלב והיינו טעמא דדרשינן בח) ואכלת ולא לכלביך כלומר דבר שאין עומד אלא לכלביך אבל היכא דחזי לדידיה אישתרו לגמרי דאיתקש לנבי הפרה (כ״ק דף נג:) דתנינן שור פסולי המוקדשים שנפל לבור משום דכתיב והמת יהיה לו מי שהמת שלו הרי המת שלו כלומר (לקמן דף קג:) דיאותו הכהנים בעורו ז) ומשום עור לחודיה איצטריך שור ולא אדם דהוה מחייבנא כאדם דתניא המת שלו משום עור דשרי בהנאה מדאוריימא ולא אסור אלא משום גזירה שמא יעשה עורות אביו ואמו שטיחין (חולין דף קכב.) וי״ל דסוגיא דכ״ק (דף נג:) אתיא כמסקנא דפרק עבוד יום (לקמן ד׳ קד.) דפסקי כרבנן בשר בח) בקבורה ועור בשריפה:

ויביא בדמי היפה שבהן. פירש״י ויקח מעות כשיעור דמי היפה שבכולן ואמר כל מקום שהוא הזהם יהא מחולל על מעות הללו משום דאיכא דאיכא דלא חזי לדידיה אלא לכלבים דמיהו אם מוכרים דרוזתא נמי לדידיה הוא אבל בתמיהי מעוט אי לא מזלגינן: **הכל יכולין להתערב.** כלל שני מיני קדשים אפשר להו שיהו מעורבין בגמרא [עה:]: **גמ׳** מאי אפילו. כל שכן כיון דרוזתא למיתה יתומו: **שנתערבו בהן חטאות המקות.** חד דאיסורא ורוכא ח) דהתירא: **כל האסורין כו׳.** משנה היא במסכת תמורה: **אוסרין בכל שהן.** כל המתערבין בהן ואפי׳ בשר בריבוה: **הני מילי לגבוה.** כולן המעורבין אסורין לגבוה ומותרין לבעלים בריעה ובפדייה אבל בחיי האדם בנתערבו באיסורי הנאה: **אכל.** הני דלהדיוט נמי לא חזו לפדייה ט) דהא באיסורי הנאה נתערבו: **אימא.** ניבטלי איסורי הנאה ברובא שלא יעמוד אלא ירעו וימכרו דלא אמיר דין להדיוט כולי האי קמ״ל דעמוד: **אי מהכא.** אלמעינן דאפילו קדשים נמי מפסדינן ולא תנא דהיא בתמורה ט) ה״א הני הוא דמפסדינן משום דאיכא באיסורי הנאה אבל הכי דתמורה דלא אתערב בהו איסורי הנאה אימא ט) לא לתקריבהו לכולהו אלא ניבטל ברובא ויקרבו לריבוה: **אבל הכי דלאו איסורי הנאה ניבטל אימא.** קל איסוריהו וניבטלו ברובא ואפילו לגבוה: **הא תנא ליה.** הכי ט) דתמתי דלא בטלי לגבוה דקתני בתמתיתין מתערבו בשור שנעבדה כו׳ ולמה לי למהדר ולמיתנייה התם: ומשני **מי קתני.** כתמתי׳ גבי רובא וברבא בכמה הן אוסרין: **כל שהן התם קתני.** בכל שהן דאי בתמתי׳ דילמא בטלי בטלה או בתמתים ואחד ברבוה דקתני בתמתי׳ לאו עלייהו קאי: **וניתני הא.** דתמורה ולא ניתני הא **דזבחים: מקנאת אלעזריה ליה.** דהתם אוסרין בכל שהוא תני ולא מקנאת אלעזר דתנא מקנאת ירעו עד שיסתאבו כו׳: **דהדיוט נמי תנא.** במסכת עבודה זרה [דף עד.] דאיסורי הנאה לא בטלי ברובא ומיתסרי להדיוט ולמה לי למיתני הכא בחטאות המתות ושור הנסקל:

גמ׳ דופן ירעו עד שיסתאבו ויבא בדמי היפה שבהן מאותו המין נתערבו בחולין תמימים ימכרו החולין לצורכי אותו המין קדשים בקדשים מין במינו [זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא קדשים בקדשים מין בשאינו מינו ירעו עד שיסתאבו (וימכרו) ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביתו נתערבו בבכור ובמעשר ירעו עד שיסתאבו ויאכלו בבכור וכמעשר הכל יכולין להתערב חוץ מן החטאת והאשם: **גמ׳** מאי אפי׳ ה״ק כל הזבחים שנתערבו בהן חטאות המתות או שור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו כולן תנינא הדא זימנא כל האסורין לגבי מזבח אוסרין בכל שהן הרובע והנרבע אמר רב אשי אמריתה לשמעתיה קמיה דרב שימי ואצריכן דאי מהתם הוה אמינא הני מילי לגבוה אבל להדיוט אימא לא ואי מהכא ה״א הני הוא דאיסורי הנאה נינהו אבל הני אימא לא צריכי דלאו איסורי הנאה נינהו הא תנא ליה מי קתני (בכמה כל שהן התם קתני) וניתני הא ולא בעי הא תקנתא איצטריכא ליה דהדיוט נמי תנא ליה ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן יין נסך ועבודת כוכבים

אבכלאים ובטריפה ביוצא דופן ויבא בדמי היפה שבהן מאותו המין נתערבו בחולין תמימים ימכרו החולין לצורכי אותו המין קדשים בקדשים מין במינו [זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא קדשים בקדשים מין בשאינו מינו ירעו עד שיסתאבו (וימכרו) ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה ובדמי היפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביתו נתערבו בבכור ובמעשר ירעו עד שיסתאבו ויאכלו בבכור וכמעשר הכל יכולין להתערב חוץ מן החטאת והאשם: **גמ׳** מאי אפי׳ ה״ק כל הזבחים שנתערבו בהן חטאות המתות או שור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו כולן תנינא הדא זימנא כל האסורין לגבי מזבח אוסרין בכל שהן הרובע והנרבע אמר רב אשי אמריתה לשמעתיה קמיה דרב שימי ואצריכן דאי מהתם הוה אמינא הני מילי לגבוה אבל להדיוט אימא לא ואי מהכא ה״א הני הוא דאיסורי הנאה נינהו אבל הני אימא לא צריכי דלאו איסורי הנאה נינהו הא תנא ליה מי קתני (בכמה כל שהן התם קתני) וניתני הא ולא בעי הא תקנתא איצטריכא ליה דהדיוט נמי תנא ליה ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן יין נסך ועבודת כוכבים

כלאים וטריפה ויוצא דופן. שור או כשב פרט לכלאים כי יולד פרט ליוצא דופן [חולין לה.]. טריפה התם [מנחות ה:] אמרינן כשהוא אומר מן הנקר למטה שאין מ״ל להוציא את הטריפה ולהדיוט מותרת בהנאה להשליכה לכלבים: **ירעו עד שיסתאבו.** דממחמת הזהם המעורב בהן נתמרו כולן להדיוט ונתלגלו על המעות בעודו מס אי איפשר הילכך ירעו עד שיסתאבו ויבא בדמי היפה שבהן מאותו המין ממין הקרבן אם עולה הוא יבא מעות כנגד דמי היפה שבכולן דשמא הזבח הוא היפה ואמר כל מקום שהוא הזהם יהא מחולל על מעות הללו ויבא מן המעות עולה ואם שלמים שלמים: **נתערבו בחולין תמימין.** או אחד באחד או זבח אחד בחולין הרבה ימכרו כל החולין לצרכי מין אותו הקרבן ומגלגת הרי כולן קדשים של מין אחד אלא שאין ידוע כל אחד אם זבח אם חולין ויקרבו כולן כל אחד ואחד לשם מי שהוא כדתקינו מתני׳: **קדשים בקדשים מין במינו.** אלא שבעליהן מוזלקות ויקרב כל אחד לשם מי שהוא: **מין בשאינו מינו.** עולה הרי כשלמים שאין מתן דמן ואימוריהן שוה: **וימכרו.** נמצלת דמי עולה עולה דמי שלמים שלמים ואינו יודע איזו עולה ואיזו שלמים הילכך יעול מעות [מביתו] כנגד דמי היפה ואמר כל מקום שהן ממעות עולה יתחללו [ואלו מעות כיולא בהן] לפי שאינו יודע איזו מין היה יפה [ויבא מעות כיולא בהן] ואמר כל מקום שהן מעות שלמים יהו מחולין על אלו ונמצא מפסיד אותו עודף מביתו. ול״נ דלא גרסינן וימכרו אלא ירעו עד שיסתאבו ויבא בדמי היפה כו׳ ונתחילת חילוקן יאמר כל מקום שהיא עולה תהא מחוללת על אלו וכל מקום שהן שלמים יהיו מחוללין על אלו ויבא מאלו עולה ומאלו שלמים. ותדע דלא גרסינן ליה דהא [ט] נתערבו בבכור ומעשר דקתני נמי וימכרו אי איפשר דהא תנן במעשר גאמר לא יגאל ואינו נמכר לא מי ולא שמוט לא מם ולא בעל מום וילפינן לה בבכורות (דף לב:) דהשתא לא יגאל לא יגאל לא יגאל אלא הכי גרסינן ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במעשר ובבכור: **נתערבו.** זבחים כגון עולה בבכור או במעשר בהמה שאין תופסין דמיהן בקדושה ולהקריבן אי איפשר שזה כליל וזה נאכל או אפילו הוא שלמים זה טעון מתן אחת ומתן אחת וכן סמיכה ונסכים: **ירעו עד שיסתאבו.** ויבא מעות בדמי היפה ויאמר כל מקום שהוא הזבח הזמה תופס את דמיו יהא מחולל על מעות הללו נמצא חולין מעורב בבכור ומעשר בעלי מומין ויאכלו מעורבים כולן בתורת בכור ומעשר בעלי מומין שלא יאחטו באיטליז ולא ימכרו באיטליז ולא יקלו בליטרא כדתנן ט) (מנחות דף עא) כל פסולי מוקדשים הנאתן להקדש לפיכך נאחטין באיטליז לאחר שנפדו ומנכרים באיטליז ונאכלים בליטרא כדמה דמשכיר ח) במכירתן טפי ופריק ליה מעיקרא חוץ מן הבכור והמעשר שהנאתן לבעלים שאין מביאין בדמיהן קרבן. וא״ת השתא איכא בהאי זבח המעורב פסולא דהקדש דכיון דאין נאקל בליטרא לא טפי ופריק ליה אין ה״נ אי ח) משום פסולא דיליה לא מזלגינן בבכור ומעשר אי דאי לא הוה מערב דליכא זיזותא אלא בדידיה מזלגינן ביה משום דרוזתא נמי דידיה הוא אבל בתמיהי מעוט אי לא מזלגינן: **הכל יכולין להתערב.** כלל שני מיני קדשים אפשר להו שיהו מעורבין: **חוץ מן החטאת והאשם.** שאין מתערבין זה בזה לפי שנכרין זה מזה כדמפרש בגמרא [עה:]: **גמ׳** מאי אפילו. כל שכן כיון דרוזתא למיתה יתומו: **שנתערבו בהן חטאות המקות.** חד דאיסורא ורוכא ט) דהתירא: **כל האסורין כו׳.** משנה היא במסכת תמורה: **אוסרין בכל שהן.** כל המתערבין בהן ואפי׳ בשר בריבוה: **הני מילי לגבוה.** כולן המעורבין אסורין לגבוה ומותרין להדיוט בריעה ובפדייה דלא חיי האדם בנתערבו באיסורי הנאה: **אכל.** הני דלהדיוט נמי לא חזו לפדייה ט) דהא באיסורי הנאה נתערבו: **אימא.** ניבטלי איסורי הנאה ברובא שלא יעמוד אלא ירעו וימכרו דלא אמיר דין להדיוט כולי האי קמ״ל דעמוד: **אי מהכא.** אלמעינן דאפילו קדשים נמי מפסדינן ולא תנא דהיא בתמורה ט) ה״א הני הוא דמפסדינן משום דאיכא באיסורי הנאה אבל הכי דתמורה דלא אתערב בהו איסורי הנאה אימא ט) לא לתקריבהו לכולהו אלא ניבטל ברובא ויקרבו לריבוה: **אבל הכי דלאו איסורי הנאה ניבטל אימא.** קל איסוריהו וניבטלו ברובא ואפילו לגבוה: **הא תנא ליה.** הכי ט) דתמתי׳ דלא בטלי לגבוה דקתני בתמתיתין מתערבו בשור שנעבדה כו׳ ולמה לי למהדר ולמיתנייה התם: ומשני **מי קתני.** כתמתי׳ גבי רובא וברבא בכמה הן אוסרין: **כל שהן התם קתני.** בכל שהן דאי בתמתי׳ דילמא בטלי בטלה או בתמתים ואחד ברבוה דקתני בתמתי׳ לאו עלייהו קאי: **וניתני הא.** דתמורה ולא ניתני הא **דזבחים: מקנאת אלעזריה ליה.** דהתם אוסרין בכל שהוא תני ולא מקנאת אלעזר דתנא מקנאת ירעו עד שיסתאבו כו׳: **דהדיוט נמי תנא.** במסכת עבודה זרה [דף עד.] דאיסורי הנאה לא בטלי ברובא ומיתסרי להדיוט ולמה לי למיתני הכא בחטאות המתות ושור הנסקל:

מסורת הש״ס

ט) כע״ז פסחים צח., ג) תוס׳ דתמורה פס״ג, ג) תמורה כח., ד) פס יט״ז עד., ה) [כבורות לא.], ו) [יש״ש תו״ה חולין], ז) עי׳ בתוס׳ ב״ק י. ד״ה שהשור. רע״ו תו׳ סנהדרין כח. ד״ה משמשין וחולין קבב. ד״ה עורות, ערכין ד. ד״ה נפשות, נדה נה. ד״ה שמא.

שינויי נוסחאות

א) ל״ל ובוצא [שיטה מקובצת]: ב) דמכרו, ז״ל הלל נירסת המכיים פסיקוסי ונה פירו המחיים שימכיר כל אחד יאחד כפני עצמו. אבל רש״י [בד״ה וימכרו] לא גרים דמכרו כגולה מתנתן [עפי״ר תוי״ט עפ״ש], בקלת מתי״ אחת וימכרו כלן ולהלן בני קדשים בקדשים. אבל בפיסא בני בכור ומעשר ליתא בכל מהרי״ אלא כרי״ל. וע״ל בפפרס כלן, ובסמוק״ק ד״ה נתערבו: ג) בקלת כמ״ו ופרי״ לצריכי. וכ״ה כרש״י מתי״ ד) בהרי״ מתקן זה, וע״ל בפפרס ד״ה וימכרו, ונלקח אות כ: ה) היפה [שיטה]: ו) אמר רב בהנא אמריתה להא שמעתתה קמיה דרב שימי בר אשי אמר צריכן ל״ל [שיטה ובית בתוספות]: ז) חיפה ניבוו ליתא בכתבי״ ובכ״ל ובי נמי: ח) ליה הבא הרובע והנרבע [ברש״ו]: ט) נירסת רש״י מי קתני בכל שהוא התם קתני. כ״ה [ברש״ו] אינרת לבתורה מפי׳ רש״י נלתה דגרס כלמעינו. וכ״ה הגיר בכתבי״ ופרי״. ול״נ: י) ונמצאו בולן קדשים [בפחים ט״ל [שיטה] הקרבן. היו כולן קדשים כו׳ כדקתני מתני׳ קדשים בקדשים כו׳ ל״ל. וכדל״ל [שמרה]: יא) שלי מי דוא שהרי זבח א׳ שם בעליו עליו ואין ידוע איזהו ויקרבו ל״ל [שיטה]: יב) ל״ל מחוללין [שיטה]: יג) חולי ל״ל חטאת בעולה. שהרי עולה ושלמים מתן דמן שוין [חמצ שמחה], וכן הקי בטרי״ק ורש״ש. והרמב״ם כפי׳ המשנה יביל פי׳ ר״ב עולה בשלמים ע״ש. ורבי״ם מת״ עולה בחטאת: יד) אי אלי עולה ואי אלו שלמים ל״ל [שיטה שבינו]: טו) יתחללו על אלו ויבא מאלו עולה ויחזור ויבא מעות ביוצא בהן לפי שאינו יודע איזו מין היה יפה ראמר כל מקום כו׳ ל״ל [שיטה ובית]: טז) דהא גבי נתערבו בבכור ומעשר קתני נמי דימכרו. ולמבור במעשר אי אפשר דהא כו׳ [שיטה שיטה ובית]: יח) ל״ל [שיטה]: יט) ל״ל אלא דמשום [הגרוב]: כ) [בשיטה ומפיק ליה ד״ה משום בר״ה]: כא) ל״ל ברובא [שיטה]: כב) ל״ל בפדיה [שיטה]: כג) כפי׳ דיבור זה לקמן נב ע״א קיים ד״ה ופרכינן [גליון שיטה]. ובי״ס פס ס״ג אות ב, ולפניו תוקן עפ״י הגהת כה״ר שמעתיה דיבור זה מפס לכלן: כד) כלן הכמ״ל ומכ״ל ה״א [בית]: כה) אימא קיל איסוריהו ולא לאסריבהו לבולהו אלא ניבטל ברובא ואפי׳ לגבוה ל״ל הכמ״ל ומכ״ל הא תנא ליה [בית]: כו) ל״ל הבא [שיטה]: כז) ל״ל ידיע [שיטה]: כח) האדים הבשר [בית]: כט) ל״ל הא דאמרינן [שיטה]. לו) כי אמרינן [בית]: לא) דדרשינן הבי דבו אלא לכלביך הוא דלא תעדה אבל ובו׳ ל״ל [שיטה]: לב) [בית]: לג) ל״ל [שיטה]: לד) הגרסי:

עין משפט נר מצוה

א מי״ר פ״ב מהל׳ איסורי המזבח הלכה י:
ג ב מי״ר מהל׳ פסולי המקדשין הלכה ג:
ד ג מי״ר שם הלכה ד:
ה ד מי״ר שם הלכה ה ו:
ו ה מי״ר שם הלכה יד:
ז ו מי״ר שם הלכה טו:
ח ז מי״ר מהל׳ מעילה ומלכות תמורות הלכה ו טור״ש ר״ד סי׳ קלד סעיף ג:
ט ח מי״ר פ״ז מהלכות ע״ז הלכה ט סמג לאוין מח טוש״ע יו״ד סי׳ קמ:

הגהות הב״ח

(ה) נמ׳ אבל הכי דלאו איסורי הנאה נינהו אימא לא צריכי הא תנא:

מוסף רש״י

כלאים. כן רחל ותיש שפסולן לקרבן: **ביוצא דופן.** שקרשה והילולה [חולין לה.] **ויפסיד המותר מביתו.** תמלי, ולא״ת הרי הוא מחלוף שמעת שלמים כדמי עולה והרי קדושה הבהמה הלוה על מעות דמיה ולאן מצינן מקרישה לקדישה. כשבא לחלון לבהמות כך היא שיבה אם יפה שבהן שוה פלא מנות ג׳ פלגים מביתו ונטלו הסלע הא׳ ואומר כל מקום שהיא הפחות שהיא הרי מחוללת על הסלע זו ויהיה ממני עולה ונטלו סלע השניה ואומר כל מקום שהיא הפחות הרי היא מחוללת על סלע זו ומעיה מי אם אמרת אם אמרת אין לשם אין בלומים [בפחים עה. גבי פסח שחורב בזבחים] מאי אפרי. דקתמר, דכל קתני כל הזבחים

נוסחאות רש״י בת״י

הובא בעמ׳ הבא

שיטה מקובצת

ובטריפה. הקשה הר״ר אפרים נר״ר ירמיה דמוקי לה בולד טריפה ובר״ל לאחר נמלון בולד טריפה לא יקרב אבל המוצה ובריה לחדיש נמי אסור בזמנה כתלון דתנן דרבנן דאסרי לגבוה נמי אסר, ר״ב מאי קאמר בתמתי׳ ירעו עד שיסתאבו מה תועלת בנעשיה כי עד לכלבים [בחמת בפר״ה הגרמ״ה], ר״ב יומתו מבעיה ליה בגמרא דמ״ד לשרעבר בלבד דקיקה [בכמה בפס״ב] אם לאחר שחיטה ולמסר לישראל לאכול אם דלא בדקינן בקדשים סריגו מפנים לאותם בדיקות הן לאחר שחיטה ומפסק לא מצילינן מולין בגמרא אלא לר״ר בולד טריפה קשה, ר״ל דבר אמרי׳ אין מחדין את הקדשים לאכילה לכלבים ד״ת היכא דלא ראי רק לכלבים כגון קדשים שחתו אבל היכא דחזי [לדחיה] [לדדיה] אם היה מכרון] שרי להאכיל לעמים לו לכלבים, ומיהו שמעתא דדרשינן הבי אלבלה ולא לכלבך כלומר אבל הבי דחזי לישראל לאכול, אבל הבי דחזי [לדדיה] [לדדיה] אשתרי לגמרי דאיתקש לנבי פרה ואבל [דאמרינן בחולין דף מ״ב] אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן אמר רבי שמעון בן יוחאי לא נתנו אלא לבני אהרן בלבד, אבל הבי דחזי [לדדיה] [לדדיה] אשתרי לגמרי דאיתקש לנבי פרה ואבל [לדדיה] אם היה מכרון] שרי להאכיל לעמים לו לכלבים, ומיהו שמעתא דדרשינן הבי אלבלה ולא לכלבך אבל הבי דחזי לישראל אסור לגבוה ולא לכלבך ולא לכלבים, ומיהו דבר שאינו ראוי לישראל לאכול, אבל הבי דחזי לישראל אסור לגבוה ולא לכלבים, ומיהו דבר שאינו ראוי לישראל לאכול